

Bijlage.

VERSLAG van de Zomerexcursie, gehouden te Arcen van 25—30 Juli 1921.

Met eenige bezorgdheid togen wij naar Arcen, want een gloeiende hitte en een verzengende zonneschijn hadden reeds sinds weken de weiden verschroeid, de wateren doen opdrogen en de oogst vroegtijdig doen rijp worden, zoodat we weinig verwachtten van den nog overgebleven plantengroei. Wie uit het midden van ons land kwam en daar vooral op de zandstreken de volkomen kale, bruin-geschroeide landen had gezien, kon nauwelijks verwachten in Arcen nog eenige vegetatie te zullen aantreffen, die de moeite van het aankijken waard zou zijn. Toch viel het nog mede: niettegenstaande men den vorigen Zondag midden in de Maas gevoetbald had, bleek deze rivier toch nog meer water te bevatten, dan men vermoed had, waren nog niet alle plassen uitgedroogd, ja hadden enkele dier moerassen het voordeel, dat ze volkomen begaanbaar waren geworden. De nabijheid van de Maas had nog wel eenigen waterdamp over de nabijzijnde landen gebracht, de moerassige plaatsen, aldaar sompen genaamd, waren nog niet overal uitgedroogd, zelfs met eenige verwondering en in ieder geval met opgetogenheid zagen we enkele nog frissche weilanden in de nabijheid dier sompige plaatsen.

De meer dan tropische warmte is misschien oorzaak geweest, dat eenige leden zich hebben bedacht om aan deze excursie mee te doen, maar gelukkig ontdekten we den eersten middag al het witte vierkante gebouw, dat bleek te zijn de bierbrouwerij „de Vriendenkring” en inderdaad heeft deze inrichting gemaakt, dat we voor matigen prijs het sterke vochtverlies voortdurend behoorlijk hebben kunnen aanzuiveren. Toch hebben we elkaar dien Donderdagmiddag wel eens aangekeken en de gedachte voelen opkomen — we zijn toch eigenlijk gekken, om bij zulk een temperatuur ons in de wildernis te begeven en je leven bloot te stellen aan de gevolgen van zulk een oververhitting. Maar voorzoover ik weet zijn we toch allen weer behouden thuis gekomen en behoort ook deze excursie weer tot het verleden.

Maandags waren de leden Brand, Kloos, Sloff, Vuijck en Wachter aanwezig; op de morgenwandeling van den volgenden dag voegde de Heer Florschütz zich bij ons, 's avonds ontmoetten we den Heer Schuijt in de tram, die ons heenwaarts voerde; bij dit heilige getal van 7 is het ditmaal gebleven.

Reeds Maandagmiddag deden een drietal onzer een wandeling langs de Maas van Arcen naar het Broekhuizerveer; 26 Juli werd gewandeld naar Lingsfortbrug en terug. 's Middags van den Broekhuizerveerweg naar de Kiezelkuilen en de Dorperheide, over de Roode beek terug naar Beeksche Hof en per tram naar huis. Woensdag langs de Maas over Lottum naar het Lottumer-Schuitwater (oude Maas-loop), terug over Stokt naar Broekhuizen en over het veer naar huis. 's Middags met de tram naar Wellerlooi, langs den Paaldijk in het Heereven en daarna zuidelijk naar het Pikmeeuwenwater, terug naar Kanaalmond, waar de Heer Wachter de uitmonding van het Geldersch Kanaal vluchtig bezocht. Den 27 Juli fietsten we door Velden tot mijlpaal 76 en wandelden toen oostwaarts naar het Zwartwater, van daar terug naar Nieuw Rengels aan den grooten weg, waarna we westelijk afslaande de Maas bereikten, om deze te volgen tot de Stapbeek en van daar weer onzen mijlpaal te bereiken en per fiets huiswaarts te keeren. 's Middags te fiets naar Lomm, oostelijk naar de zich daar bevindende plassen, over Valkenberg en

door Lommerheide weer terug. Wel de warmste tocht van alle; bij het huiswaarts fietsen kwam er met groote snelheid een onweersbui op, die een weldadigen gietregen bracht, die met zooveel doortastendheid begon, dat we precies de laatste twee minuten nog volkomen nat konden regenen. Verkwikkend was het, doch het duurde niet lang: de verzengde grond deed de neervallende droppels terstond verdampen en den volgenden dag, toen het buitengewoon hard stormde, werden er wolken stof in de lucht gejaagd, die het licht verduisterden. We zijn dien dag per fiets naar Broekhuizervorst gegaan, van daar langs en door verschillende plassen in de richting Gunhof, daarna door zeer moeielijk terrein naar den grindweg van Blitterswijk, dien we volgden langs de kapel en het kasteel tot ons punt van uitgang, waarna we onze laatste krachten besteedden om tegen den wind naar huis te fietsen. Dien middag vertrokken reeds verscheidene van ons gezelschap, zoodat ik dien avond gelegenheid had in mijn eentje na te denken over de genoegens en de rampspoeden van de doorgebrachte excursiedagen. Ik had toen gelegenheid het plaatsje zelf eens nader te bekijken, waartoe we nog geen tijd hadden gehad. Als iets nieuws op onze excursiën hebben we ons ditmaal gevoegd naar 's lands gebruik en den hoofdmaaltijd om 2 uur gebruikt. Voordeel hiervan is, dat de wandeltocht geen 8 tot 10 uren duurt, wat alleen mogelijk is bij geoefende en ouderwetsche botanisten; na een morgenwandeling van een uur of 5, is men na het middagmaal wel weer zooveel versterkt, dat men om 4 uur nog een flinken marsch kan maken. Dit kon thans, omdat Arcen werkelijk het middelpunt was van de verschillende plekken, die ons op de kaart aanlokkelijk toeschenen. Ditmaal heeft de kaart ons geen enkele maal in den steek gelaten en zelfs waren nog vele van de aangeduide natte plaatsen werkelijk van water voorzien en slechts enkele dier moerassen in cultuur gebracht. Een brand had een groot gedeelte van het Heereven verwoest; zowel de heuvels waren verkoold als ook de grassen en veenplekken in de lagere deelen, waar nu de Moliniabulten als hooge zwart geschroeide massa's uitstaken.

Meer nauwkeurig aangeduid bezochten we van blad R6 de volgende 40 hokjes:

26, 14, 21, 22, 24, 33, 34, 42, 44, 36, 12, 21, 22, 24, 34, 41, 42, 43, 44, 37, 11, 12, 14, 31, 32, 33 (Arcen), 34, 46, 12, 21, 23, 24, 42, 47, 11, 13, 14, 31, 32, 56, 43, 44, 57, 33, 66, 21, 22 en 24.

Op de gebruikelijke wijze werden daarin de planten aangeteekend, zooals uit de volgende lijst blijkt. Het nummer van het blad R6 (Venlo, Nr. 52) is weggelaten; verder beteekenen de letters a, z. a en v. a, algemeen, zeer algemeen of vrij algemeen, natuurlijk met betrekking tot de grondsoort, waarop men de vermelde plant mag verwachten.

Achillea Millefolium z.a., *A. Ptarmica* z.a., *Acorus* 66, 21; *Aegopodium* a., *Aethusa* 36, 42, 43, 37, 33, 34; *Agrimonia* 36, 42, 43; *Agrostis alba* a., *A. vulgaris* z.a.; *Aira caespitosa* 36, 12, 21, 37, 32, 46, 12, 23, 24, 47, 31, *A. discolor* 26, 42; *A. flexuosa* z.a.; *Alisma natans* 37, 34, *A. Plantago* a.; *Allium vineale* 36, 42, 43, 37, 34; *Alnus glutinosa* v.a.; *Alopecurus geniculatus* 37, 31; *Anagallis arvensis* 36, 42, 43, 37, 34, 56, 43; *Andromeda* 26, 22, 42, 47, 31; *Angelica* v.a., *Anthemis arvensis* 26, 22, 36, 12, 21, 47, 14, 31, 32; *Anthoxanthum odoratum* z.a., *A. Puelii* 26, 44, 56, 44; *Antirrhinum Orontium* v.a., ook *fl. albis*, *Apera Spica venti* a.; *Aquilegium* 37, 33; *Arenaria serpyllifolia* 37, 11, 33, 34; *Arnoseris* 36, 12, 21, 46, 12, 23, 47, 14; *Arrhenatherum* a.; *Artemisia Absinthium* 36, 42, *A. vulgaris* a.; *Asplenium Ruta muraria* 36, 42, 37, 33; *Athyrium Filix femina* v.a.; *Atriplex latifolia* a., *A. hortense* 46, 23, *A. patula* 36, 42, 43, 37, 33, 46, 24, 66, 24; *Avena caryophyllacea* a., *A. praecox* a.; *Ballota* 26, 14, 37, 33, 46, 24; *Barbarea vulgaris* 36, 24; *Batrachium heterophyllum f. terrestre* 47, 11; *Bellis* z.a.; *Berula* 36, 12, 34, 46, 12; *Betula verrucosa* a.; *Bidens cernua* 36, 24, 42, 43; *B. tripartita* v.a.; *Blechnum* 36, 12, 34, 46, 12, 21, 23; *Brassica nigra* 36, 22, 24, 42, 43, 56, 43, 66, 21, 24; *Briza* 26, 44, 36, 12, 34, 37, 31, 46, 24, 47, 11; *Bromus mollis* z.a., *B. secalinus* 36, 42, 43, 37, 32, 34, 47, 14, 32, *B. sterilis* 26, 14, 36, 41, 43; *Bryonia* 26, 14; *Butomus* 36, 22, 66, 21; *Calamagrostis lanceolata* 26, 33, 36, 12; *Calla* 36, 12, 37, 33; *Calluna* z.a.; *Caltha* 36, 12, 46, 12; *Campanula rapunculoides* 36, 34, 37, 33, 46, 24, 56, 43; *C. Rapunculus* v.a., *C. rotundifolia* z.a.; *Capsella* z.a.; *Cardamine pratensis* 46, 12; *Car-*

duus crispus v.a., *C. nutans* 36, 42, 43; *Carex acuta* 26, 42, 36, 42, 43; *C. acutiformis* 26, 34, 36, 24, 47, 11; *C. arenaria* z.a., *C. echinata* 37, 34; *C. elongata* 26, 34, 36, 12, 37, 34; *C. glauca* 26, 24; *C. hirta* v.a.; *C. leporina* 26, 33, 37, 12, 32, 46, 12, 23; *C. muricata* 46, 24, 47, 31; *C. pallescens* 36, 12; *C. paniculata* 26, 34, 37, 34; *C. pilulifera* 26, 34, 42, 36, 34, 37, 14, 57, 33; *C. Pseudocyperus* 26, 34, 36, 12, 46, 12; *C. remota* 36, 12, 37, 33, *C. remota* × *elongata* 36, 12; *C. riparia* 36, 12, 37, 33; *C. rostrata* v.a.; *C. stricta* 26, 24; *C. terebinthifolia* 46, 12; *C. vulgaris* 26, 21, 42; *Castanea* 37, 34; *Centaurea Cyanus* z.a., *C. Jacea* z.a.; *Cerastium arvense* a.; *C. triviale* z.a.; *Chaerophyllum temulum* a.; *Chelidonium* 26, 14, 46, 24; *Chenopodium album* z.a.; *C. hybridum* 66, 24; *C. polyspermum* 36, 22, 42, 43, 46, 24; *Chrysanthemum inodorum* 66, 21; *C. Leucanthemum* z.a.; *C. Parthenium* 36, 12, *C. segetum* z.a.; *Cichorium Intybus* 36, 42, 43, 46, 24, 47, 11, 66, 21; *Cicuta* 36, 12, 37, 34, 46, 12; *Cirsium arvense* z.a.; *C. lanceolatum* 26, 14, 44, 36, 22; *C. palustre* z.a.; *Clematis Vitalba* 36, 42; *Comarum* a.; *Conium* 37, 12; *Convolvulus arvensis* z.a.; *C. sepium* a.; *Corrigiola* 46, 24, *Corylus* 26, 14; *Corynephorus* z.a.; *Crataegus monogynus* 26, 14, 34; *Crepis biennis* v.a.; *C. virens* z.a.; *Cuscuta Epithimum* z.a.; *C. europaea* a., op zeer verschillende voedsterplanten; *Cynosurus cristatus* v.a.; *Dactylis* z.a.; *Datura* 26, 14, 36, 22, 46, 21; *Daucus* z.a.; *Digitalis purpurea* 37, 32, 34; *Diplotaxis tenuifolia* 46, 42, *Drosera intermedia* v.a., *D. rotundifolia* a.; *Echium* 26, 44, 36, 22, 37, 11; *Elodea* 26, 33, 37, 34, 46, 12; *Epilobium angustifolium* z.a.; *E. hirsutum* 26, 34, 36, 22; *E. montanum* 36, 12; *E. palustre* v.a., *E. parviflorum* 26, 33, 34, 36, 12, 34, 37, 33; *E. virgatum* 37, 31; *Equisetum arvense* z.a.; *E. limosum* 36, 12, 46, 12, 23, 57, 33; *E. palustre* v.a.; *Erica Tetralix* z.a.; *Erigeron canadensis* a.; *Eriophorum polystachyum* 26, 22, 24, 42, 37, 34, 46, 12, 47, 31, 57, 33; *Erodium pimpinellifolium* z.a.; *Eryngium campestre* 26, 44, 36, 42, 44, 46, 24, 66, 24; *Erysimum cheiranthoides* a., zeer uiteenlopend van grootte; *Eupatorium* a.; *Euphorbia Esula* v.a., *E. Helioscopia* a., *E. Peplus* 36, 42, 44, 37, 33, 66, 21; *Euphrasia Odontites* 56, 44; *E. officinalis (nemorosa)* 26, 33, 36, 12, 34, 46, 12; *Evonymus* 26, 44; *Festuca arun-*

dinacea 26, 33, 34; *F. elatior* v.a.; *F. gigantea* 36, 12; *F. ovina* z.a.;
F. rubra 36, 21, 37, 33; *Filago minima* 36, 12, 43, 37, 31, 46, 42,
 56, 44, 66, 22; *Fragaria vesca* 36, 12; *Fraxinus* 36, 21; *Fumaria*
officinalis 37, 33, 46, 23, 56, 43, 66, 22; *Galeopsis ochroleuca* 37, 11,
 47, 13, 32; *G. Tetrahit* z.a.; *Galium Aparine* 26, 34, 36, 12, 37, 33,
 46, 12; *G. cruciatum* 26, 34, 36, 12, 42; *G. Mollugo* a.; *G. palustre*
 a.; *G. saxatile* 37, 11, 12, 32, 47, 32, 57, 33; *G. verum* a.; *Genista*
anglica z.a.; *G. pilosa* 36, 12, 37, 12, 14, 47, 13, 32; *Gentiana Pneu-*
monanthe 47, 13, 57, 33; *Geranium molle* 26, 14, 36, 42, 44, 37, 34,
 66, 22, 24; *G. pusillum* 26, 14, 37, 34, 46, 24, 66, 22; *G. Robertianum*
 26, 33, 34, 36, 12; *Geum urbanum* 26, 34, 36, 12, 21; *Glechoma* a.;
Glyceria fluitans 26, 34, 36, 12, 22, 37, 33, 46, 12; *G. spectabilis* 26,
 34, 36, 12, 37, 33, 46, 24, 66, 22, 24; *Gnaphalium uliginosum* a.;
Hedera 36, 12, 37, 33; *Heleocharis acicularis* 46, 12; *H. palustris*
 26, 24, 37, 34; *H. uniglumis* 46, 24, 47, 31; *Heracleum* z.a.; *Herni-*
aria glabra 36, 24, 46, 24; *Hieracium Pilosella* z.a.; *H. tridentatum*
 v.a.; *H. umbellatum* a.; *H. vulgatum* 26, 22; *Holcus lanatus* z.a.;
H. mollis a.; *Hordeum murinum* 36, 42, 37, 33, 66, 24; *Hottonia* 36,
 12, 46, 12; *Humulus* a.; *Hydrocharis* 26, 33, 34, 36, 12, 37, 34, 46,
 12; *Hydrocotyle* a.; *Hypericum Elodes* 37, 34; *H. humifusum* 36, 12,
 37, 31, 46, 23, 56, 44; *H. perforatum* z.a.; *H. tetrapterum* 36, 21,
 47, 31; *Hypochoeris radicata* a.; *Ilex* 26, 14; *Illecebrum* 26, 14;
Inula britannica 36, 22, 24, 42, 44, 47, 11; *Iris* a.; *Jasione* z.a.;
Juncus bufonius v.a.; *J. compressus* 46, 24; *J. conglomeratus* 26,
 34, 36, 12; *J. effusus* z.a.; *J. lamprocarpus* 26, 33, 37, 31, 32, 46,
 21, 57, 33; *J. squarrosus* a.; *J. supinus* 26, 24, 42, 37, 11, 34, 47,
 13, 57, 33; *J. silvaticus* z.a.; *Juniperus* 26, 21, 37, 12, 46, 12;
Knautia a.; *Lamium album* a.; *L. amplexicaule* 46, 23, 66, 24; *L.*
purpureum 36, 43, 37, 34, 46, 24, 56, 43; *Lampsana* 26, 14, 36,
 21, 37, 31, 33, 46, 24; *Lappa minor* 26, 14, 36, 42, 44, 37, 12; *Lathy-*
rus pratensis 36, 12, 46, 24, 47, 11, 66, 21, 22; *Lemma minor* 26, 33,
 34, 36, 12, 37, 33, 34, 46, 12; *L. trisulca* 36, 12, 46, 12; *Leontodon*
autumnale z.a.; *L. hispidum* v.a.; *Leonurus* 26, 43; *Linaria minor*
 36, 22, 24, 46, 24, 47, 11, 56, 43; *L. vulgaris* z.a.; *Linum catarticum*
 46, 12; *Lolium multiflorum* 37, 32, 34; *L. perenne* z.a.; *Lonicera*

z.a.; *Lotus corniculatus* z.a.; *L. uliginosus* a.; *Luzula campestris* 36, 12, 37, 34, 56, 44, 57, 33; *L. multiflorum* 26, 33, 47, 31, 57, 33; *Lychnis diurna* 36, 22; *L. Flos cuculi* a.; *L. vespertina* 26, 34; *Lycium* 37, 34; *Lycopodium clavatum* 36, 12, 46, 12; *L. inundatum* 47, 31; *Lycopsis* v.a.; *Lysimachia Nummularia* v.a.; *L. thyrsoflora* 36, 12, 37, 34, 57, 33; *L. vulgaris* z.a.; *Lythrum* z.a.; *Malachium* 36, 22; *Malva rotundifolia* 26, 14, 36, 24, 42, 44, 46, 24, 66, 22, 24; *M. silvestris* 36, 42, 44, 66, 22; *Matricaria Chamomilla* a.; *M. discoidea* 36, 22, 44; *Medicago falcata* 66, 22, 24; *M. lupulina* v.a.; *M. media* 26, 44; *M. sativa* 36, 42; *Melampyrum pratense* 37, 31; *Mentha aquatica* 26, 34, 36, 12, 22, 46, 12; *M. arvensis* v.a.; *M. rotundifolia hybride* 46, 24; *M. sativa* 36, 23, 37, 33; *Menyanthes* 26, 34, 36, 12, 37, 34, 46, 12, 47, 13, 31, 57, 33; *Mercurialis annua* 36, 42, 44, 37, 33, 47, 11; *Molinia* z.a.; *Myosotis hispida* 37, 31, 46, 21; *M. intermedia* 36, 12, 22, 37, 34, 46, 12; *M. palustris* v.a.; *M. stricta* 37, 14; *Myrica Gale* 37, 11, 32, 34, 47, 31; *Nardus* z.a.; *Narthecium* 26, 42, 46, 12, 47, 31; *Nasturtium amphibium* 36, 22, 42, 44, 47, 11; *N. officinale* 46, 12; *N. silvestre* v.a.; *Nuphar* 36, 12, 34, 37, 33, 34, 46, 12; *Nymphaea* v.a.; *Oenanthe fistulosa* 46, 12; *Oe. Phellandrii* 37, 31, 33; *Ononis spinosa* 36, 42, 44, 46, 23, 24; *Orchis maculata* 36, 12; *Ornithopus perpusillus* 37, 31, 46, 12; *Orobanche minor* 56, 43; *Osmunda* 37, 32, 34; *Oxalis stricta* v.a.; *Panicum Crus galli* z.a.; *P. lineare* a.; *Papaver dubium* z.a.; *P. Rhoas* v.a.; *Pastinaca* 47, 11; *Pedicularis silvatica* 26, 22, 37, 11, 12, 47, 31; *Peplis* 57, 33; *Phalaris arundinacea* z.a.; *Phleum pratense* v.a.; *Phragmites* a.; *Pimpinella magna* 37, 33, 56, 44, 66, 21, 22, 24; *P. Saxifraga* a.; *Pinus* a.; *Plantago lanceolata* z.a.; *P. major* z.a.; *P. media* v.a.; *Poa annua* z.a.; *P. nemoralis* 36, 12, 37, 34; *P. pratensis* 26, 34, 36, 21, 37, 34, 46, 23; *Polygala depressa* 57, 33; *Polygonatum multiflorum* 36, 21; *Polygonum amphibium* v.a.; *P. aviculare* z.a.; *P. Convolvulus* z.a.; *P. dumetorum* 36, 21; *P. Hydrolapathum* v.a., *P. lapathifolium* z.a.; *P. minus* 36, 42, 44; *P. nodosum* v.a.; *P. Persicaria* z.a.; *P. tataricum* 26, 34, 36, 21, 37, 11, 66, 24; *Polypodium* 36, 12, 37, 11, 31, 33, 34; *Polystichum Filix mas* 37, 11, 32, 46, 12; *P. spinulosum* 26, 33, 34, 36, 12, 37, 32, 37,

34; *P. Thelypteris* 37, 34; *Populus tremula* 36, 12; *Potamogeton natans* v.a.; *P. pectinatus* 36, 42, 44; *P. perfoliatus* 36, 42, 44; *P. polygonifolius* v.a.; *Potentilla anserina* z.a.; *P. argentea* 37, 33, 34, 66, 24; *P. intermedia* 66, 24; *P. reptans* v.a.; *P. Tormentilla* z.a.; *Prunella* z.a.; *Prunus spinosa* a.; *Pteris* 26, 42, 37, 11; *Quercus*, aangeplant en opslag; *Radiola* 36, 12; *Ranunculus acer* z.a.; *R. Flammula* a.; *R. Lingua* 36, 12, 34, 46, 12; *R. repens* z.a.; *Raphanus raphanistrum* z.a.; *Reseda lutea* 36, 22, 42, 44, 66, 22; *Rhamnus catartica* 26, 14; *R. Frangula* z.a.; *Rhinanthus major* 26, 33, 34, 36, 12; *R. minor* 37, 14; *Rhynchospora alba* 26, 21, 24, 42, 47 31; *R. fusca* 47, 31; *Ribes nigrum* 26, 34; *Rosa spec. culta?* 46, 24 *R. canina* 26, 14, 33, 34, 36, 12; *Rubus caesius* 36, 22, 24, 42, 44, 37, 33, 46, 24, 47, 11, 56, 43; *R. Idaeus* v.a.; *Rumex Acetosa* a.*; *R. Acetosella* z.a.; *R. conglomeratus* 26, 33, 34, 36, 22, 42, 44, 37, 33; *R. crispus* a.; *R. Hydrolapathum* a.; *R. obtusifolius* z.a.; *R. sanguineus* 36, 12, 21, 37, 33; *Sagina procumbens* v.a.; *Sagittaria* 37, 33, 46, 12; *Salix alba* 36, 24, 42, 44, 46, 24, 57, 33; *S. alba* × *fragilis* 36, 44; *S. amygdalina* 26, 44, 36, 22, 24, 42, 44, 46, 24, 47, 11, 56, 43, 66 21, 22; *S. aurita* z.a.; *S. caprea* 26, 21, 37, 11; *S. aurita* × *caprea* 57, 33; *S. aurita* × *cinerea* 56, 44, 57, 33; *S. caprea* × *cinerea* 57, 33; *S. cinerea* v.a.; *S. repens* a.; *S. viminalis* v.a.; *Salvia pratensis* 36, 42, 44; *Sambucus nigra* 36, 22; *Sanguisorba officinalis* a.; *Saponaria officinalis* 26, 34, 56, 43, 66, 24; *Sarothamnus* z.a.; *Scheuchzeria* 26, 42; *Scirpus caespitosus* 26, 21, 46, 12, 47, 31; *S. fluitans* 37, 34; *S. lacustris* 26, 24, 57, 33; *S. maritimus* 36, 22, 47, 11; *S. setaceus* 36, 12, 46, 23; *S. silvaticus* 36, 22; *Scleranthus annuus* z.a.; *Scrophularia aquatica (Balbisii)* 36, 12, 21; *S. nodosa* v.a.; *Scutellaria galericulata* 26, 34, 36, 12, 22, 37, 33, 34, 46, 24; *Sedum acre* 36, 42, 44, 37, 33, 46, 24; *S. purpurascens* 37, 33; *Senecio erucifolius* 36, 42, 44; *S. Jacobaea* v.a.; *S. silvaticus* z.a.; *S. viscosus* 46, 24, 56, 44; *S. vulgaris* z.a.; *Setaria viridis* a.; *Sherardia* 56, 43; *Sinapis alba* 56, 43, 66, 21; *Sisymbrium Alliaria* 37, 33, 46, 24; *S. officinalis* z.a.; *S. panmonicum* 36, 44; *S. Sophia* 46, 24; *Sium* 36, 22; *Solanum Dulcamara* a.; *S. nigrum* z.a.; *Sonchus arven-*

* Hiervan de vorm *auriculatus* in 66, 24.

sis 26, 33, 36, 12, 42, 37, 11, 56, 43; *S. asper* a.; *S. oleraceus* v.a.; *Sorbus* a.; *Sparanium ramosum* 26, 34, 36, 12, 21, 37, 34 (*polyedrum*); *S. simplex* 26, 33, 36, 22, 34, 37, 34, 46, 12; *Spergula arvensis* z.a.; *S. Morisonii* 26, 24, 42, 36, 34, 37, 14, 34, 57, 33; *Spergularia rubra* v.a.; *Spiraea Ulmaria* z.a.; *Stachys arvensis* z.a.; *S. palustris* a.; *S. silvatica* 36, 12, 21, 37, 31, 33, 46, 24; *Stellaria glauca* 37, 34, 46, 12; *S. graminea* a.; *S. Holostea* 36, 12; *S. media* a.; *S. uliginosa* 36, 12, 46, 21, 23; *Succisa* v.a.; *Symphytum* z.a.; *Tanacetum* z.a.; *Taraxacum* z.a.; *Teesdalia* 46, 12; *Teucrium Scordonia* 36, 12, 66, 22; *Thalictrum flavum* 36, 22, 24, 42, 44, 46, 24, 47, 11; *Thrinicia* v.a.; *Thymus* a. zoowel *glaber* als *angustifolius*; *Thysselinum* 26, 33, 36, 12, 37, 11, 33, 34, 46, 12, 21, 23, 47, 31, 56, 44; *Torilis Anthriscus* 36, 22, 46, 24; *Tragopogon pratensis* a.; *Trifolium arvense* 26, 34, 36, 42, 44, 37, 34, 56, 44, 66, 22, 24; *T. fragiferum* 46, 24; *T. hybridum* 26, 14, 44, 37, 34, 47, 31; *T. intermedium* 37, 34; *T. minus* v.a.; *T. pratense* z.a.; *T. repens* z.a.; *Triodia* z.a.; *Triticum repens* z.a.; *Tussilago* 26, 22, 36, 24, 37, 11, 47, 31, 57, 33; *Typha angustifolia* 26, 33, 47, 13; *T. latifolia* 36, 22, 37, 34, 46, 12, 47, 13; *Urtica dioica* z.a.; *U. urens* a.; *Utricularia minor* 47, 13; *U. vulgaris* 26, 33; *Vaccinium Myrtillus* 36, 34, 37, 31, 32, 34, 46, 12; *V. Oxycoccus* 26, 42, 47, 31; *Valeriana officinalis* a.; *Verbascum nigrum* 26, 44, 36, 42, 44, 46, 24; *V. Schraderi* 26, 44; *V. thapsiforme* 26, 44; *Veronica agrestis* 56, 43; *V. arvensis* 37, 31, 46, 21; *V. Chamaedrys* 36, 12, 37, 33, 46, 23; *V. polita* 37, 33; *V. scutellata* 26, 33, 34, 36, 12, 46, 12, 57, 33; *V. serpyllifolia* 37, 11; *Viburnum Opulus* 26, 34, 36, 21; *Vicia angustifolia* 26, 21, 37, 11, 31, 46, 12; *V. Cracca* z.a.; *V. hirsuta* v.a.; *V. sativa* 37, 34, 46, 12; *V. tetrasperma* 37, 12; *V. villosa* 37, 11; *Viola canina* 37, 34; *V. palustris* 26, 34, 36, 12, 37, 11, 34, 46, 12, 57, 33; *V. silvatica* 36, 12, 37, 33; *V. tricolor* z.a., vooral in den vorm *arvensis*.

Alzoo werden dit jaar 471 soorten waargenomen, bijna alle echte indigenen. Dat maakt in de reeks der laatste jaren, Meppel, Breda, den Bosch, Nijmegen, Ter Apel met respectievelijk 377, 455, 367, 538 en 378 planten, geen onbelangrijke figuur. Inderdaad waren er

hokjes bij met een buitengewoon aantal soorten, R6, 36, 12 bijv. met 220 soorten. Gevolg van de snel op elkaar volgende terreinen — rivieroever, zandhellingen, moerassen als gevolg van oude verlaten Maasbedding. Ook thans hebben we vergelijkingsmateriaal, want in 1893 werd er eveneens in deze buurt de zomere excursie der Nederlandsche Botanische Vereeniging gehouden. Destijds namen 13 personen deel aan een tweedaagschen tocht; den eersten dag van Venlo naar Blerik, Baarlo, Steil, Velden en Arcen, den tweeden de streek tusschen Hamert, Venraai, Oostrum, Wansum, het Wolfsven, Wel en Welsche hut, naar Vierlingbeek. Ten deele een andere streek en over een grooter gebied; het resultaat vindt men vermeld in Kruidk. Archief 2^e ser. VI, p. 568. Toen echter was de excursie zorgvuldig voorbereid door Dr. Goethart, die te voren de streek had bezocht en in een schetskaartje met plan den tocht zeer had vergemakkelijkt; thans zochten we op goed geluk de meest belovende plaatsen op, doch ieder weet, dat een zeer aanlokkelijk plekje op de kaart in werkelijkheid dikwijls groote teleurstelling geeft. Volgens de destijds gepubliceerde lijst van groeiplaatsen werden er toen 428 soorten aangeteekend; de excursie was echter een maand later. Bij onderlinge vergelijking blijken er in 1893 nog 61 planten gevonden te zijn, die we thans niet gezien hebben. Dit zijn:

Batrachium fluitans, *Ficaria*, *Erucastrum*, *Farsetia*, *Camelina*, *Thlaspi arvense*, *Lepidium ruderaie*, *Neslia paniculata*, *Silene inflata*, *Moehringia*, *Malva borealis*, *Hypericum quadrangulum*, *Geranium dissectum*, *Erodium Cicutarium*, *Lupinus luteus*, *Ononis repens*, *Melilotus officinalis*, *Ornithopus sativus*, *Rosa rubiginosa*, *Oenothera biennis*, *Scleranthus perennis*, *Sedum album*, *boloniense* en *reflexum*, *Cornus sanguinea*, *Sherardia arvensis* var. *Walraveni*, *Aster salignus*, *Erigeron acris*, *Solidago*, *Pulicaria dysenterica*, *Filago arvensis*, *Gnaphalium silvaticum*, *Centaurea nigra*, *Lactuca sativa*, *Lobelia*, *Erythraea pulchella*, *Hyoscyamus*, *Echinosperrnum Lappula*, *Linaria*, *Elatine*, *Veronica Beccabunga*, *Calamintha Acinos*, *Pedicularis palustris*, *Scutellaria minor*, *Verbena officinalis*, *Littorella*, *Blitum rubrum*, *Polygonum Bistorta*, *Fagopyrum*, *Euphorbia exigua*, *Ulmus suberosa*, *Carpinus*, *Populus canescens*,

Stratiotes, *Malaxis*, *Colchicum*, *Ericphorum vaginatum*, *Carex vulpina*, *C. stellulata*, *C. filiformis*, *Alopecurus pratensis*, *Psamma*, *Avena strigosa*.

Hieronder zijn wel enkele cultuurplanten, die we ook thans gezien hebben, als boekweit, lupine en enkele boomsoorten, die we ditmaal niet hebben opgeteekend.

Daarentegen komen op onze lijsten de volgende soorten voor, die in 1893 niet werden opgeteekend: *Acorus*, *Aira caespitosa* en *discolor*, *Allium vineale*, *Anthoxanthum Puelii*, *Apera Spica venti*, *Aquilegia*, *Arenaria serpyllifolia*, *Artemisia Absinthium*, *Avena caryophyllea* en *praecox*, *Barbarea vulgaris*, *Batrachium heterophyllum*, *Brassica nigra*, *Bromus mollis*, *secalinus* en *sterilis*, *Calamagrostis lanceolata*, *Campanula rapunculoides*, *Carex acuta*, *acutiformis*, *elongata*, *glauca*, *hirta*, *leporina*, *muricata*, *pallescens*, *pilulifera*, *Pseudocyperus*, *remota*, *riparia*, *stricta* en *teretiuscula*, *Cerastium arvense*, *Chenopodium hybridum* en *polyspermum*, *Chrysanthemum inodorum* en *Parthenium*, *Conium*, *Corrigiola*, *Epilobium virgatum*, *Euphrasia Odontitis*, *Festuca elatior*, *Galeopsis ochroleuca*, *Galium Aparine*, *Geranium molle* en *Robertianum*, *Glyceria spectabilis*, *Hedera*, *Heleocharis acicularis* en *unigulumis*, *Holcus mollis*, *Hottonia*, *Lemna trisulca*, *Leonurus*, *Linum catarticum*, *Luzula campestris* en *multiflora*, *Lychnis diurna*, *Matricaria discoidea*, *Medicago media*, *Myosotis hispida*, *intermedia* en *stricta*, *Nuphar*, *Orchis maculata*, *Orobanche minor*, *Pimpinella magna*, *Poa pratensis*, *Polygonatum multiflorum*, *Polygonum tataricum*, *Potamogeton pectinatus* en *polygonifolius*, *Polystichum Thelypteris*, *Potentilla intermedia*, *Rhinanthus major*, *Ribes nigrum*, *Rumex obtusifolius* en *sanguineus*, *Salix alba*, *amygdalina* en verschillende hybriden, *Scirpus fluitans* en *lacustris*, *Scrophularia Balbisii*, *Senecio erucifolius*, *Sisymbrium pannonicum*, *Stachys silvatica*, *Stellaria glauca* en *Holostea*, *Thalictrum flavum*, *Trifolium fragiferum*, *hybridum* en *minus*, *Typha angustifolia*, *Utricularia minor*, *Vaccinium Myrtillus*, *Verbascum Schraderi*, *Veronica arvensis*, *Chamaedrys* en *scutellata*, *Vicia hirsuta*, *sativa*, *tetrasperma* en *villosa*.

Dit grooter aantal vindt ten deele zijn verklaring in den vroegeren datum van onze excursie, waardoor verschillende vroegbloeiende planten nog te herkennen waren, maar toch ook voor een niet gering gedeelte door de methode van opteekenen, de z.g. hokjesmethode, waardoor ook meer algemeen voorkomende planten minder gemakkelijk verwaarloosd worden. 't Is mogelijk, dat er eens een enkele maal een gewone plant niet opgeteekend wordt, hetzij men door het langdurige schrapjes zetten wat afgestompt raakt, maar bij een eenigszins zeldzamere plant worden de levensgeesten wel wakker en krijgt zij haar schrapje op het voor haar bestemde hokje.

Het is ons echter gebleken, dat de aanhoudende droogte een slechten invloed heeft gehad op de niet diep wortelende planten. Zeldzaam waren *Drosera's* en al die kleine bewoners van natte heiplekken als *Radiola*, *Cicendia*, *Centunculus*, *Lycopodium inundatum* en vele andere, die we niet of slechts enkele malen konden waarnemen. Opmerkelijk was, dat *Rhynchospora alba* vrij algemeen werd geconstateerd en haar zustersoort *fusca* slechts eenmaal kon opgeteekend worden. Rozensoorten waren zeer schaarsch, *Limn-anthemum* schijnt te ontbreken. Bovendien waren alle graansoorten reeds geoogst, zoodat de echte bouwlandplanten als *Arnoseris*, *Apera*, *Alchemilla* en zoovele andere eveneens bijna niet meer te vinden waren. In het algemeen was het een mooie excursie en schijnt de streek waard nog wel eens bezocht te worden; het hotel Rayers verleent een billijk en goed verblijf, waar een botanist geen angst behoeft te hebben om zijn medegebrachte vondsten uit te pakken en te bekijken.

Bij de heerschende droogte was de verwachting om paddestoelen te vinden al zeer gering; ik had mij in het geheel niet geprepareerd om iets te zullen vinden. We misten dit jaar ook onzen ervaren mycoloog van het vorige jaar; toch vonden we nog enkele champignons als *Hygrophorus puniceus* 57, 33, *Hygrophorus niveus* 57, 33, *Pluteus cervinus* 56, 44, *Agaricus campestris* 56, 44, *Dae-dalea quercina* 47, 31, *Hebeloma crustulina* 36, 44; van een paar andere durfden we de determinatie niet op ons nemen.

Het verslag der bijeenkomst zou niet volledig zijn, indien ik geen melding maakte van de vondsten door den Heer Kloos gedaan op een excursie in de omstreken van Weert en Roermond. De volgende planten werden vertoond: *Aira discolor* van de Roevender peel, *Alisma ranunculoides* var. *repens* aldaar, *Campanula rapunculus* van Weert, *C. rotundifolia* van Baexum, *Calliopsis tinctoria* van Karelke, *Echium Wirtzbeckii* van Station Weert, *Euphorbia platyphyllos* van Weert, *Galeopsis Ladanum* en *ochroleuca* met allerlei tusschenvormen van Station Weert, *Helianthus annuus* van dezelfde plaats, *Linaria genistifolia* van Karelke, *Littorella* en *Lobelia* van de Roevender peel, *Oenothera biennis* van Karelke, *Pedicularis silvatica* en *Pilularia* van de Roevender peel, *Plantago Coronopus* var. *Lindhovii*, *Potentilla norvegica* van Karelke, *Saponaria* bij Roermond, *Scirpus caespitosus* van Weerterbosch, *Scutellaria minor* van Roevender peel, *Stachys rectus* van Station Weert, *Thymus*, beide variëteiten tusschen Roermond en Baexem, *Utricularia minor* Roevender peel, *Verbascum Blatteria* en *Lychnitis* van Karelke en *Viola palustris* van Roevender peel.

Waar ik hierboven een zoo getrouw mogelijk verslag heb gegeven van hetgeen er op de excursies in 1893 en 1921 gevonden werd, blijkt daaruit dat er verschillende planten niet zijn waargenomen, die er stellig kunnen en waarschijnlijk ook wel zullen voorkomen. Ofschoon reeds opgegeven werd, waarom vele soorten niet werden aangeteekend bijv. het late seizoen en de thans heerschende droogte, zoo is het even belangwekkend aan te teekenen, welke planten bij beide excursies niet zijn geconstateerd, n.l. *Agrostemma*, *Ajuga*, *Alchemilla arvensis*, *Avena flavescens* en *pubescens*, *Cirsium anglicum*, *Cladium*, *Convallaria majalis*, *Corydalis claviculata*, *Epipactis latifolia* en *palustris*, *Erythraea Centaurium*, *Galeopsis versicolor*, *Geranium dissectum*, *Gnaphalium dioicum*, *Hordeum secalinum*, *Isnardia*, *Juncus Tenageia*, *Limnanthemum*, *Listera*, *Lithospermum*, *Majanthemum*, *Melilotus*, *Nasturtium palustre*, *Origanum*, *Papaver Agrimone*, *Parnassia*, *Pirola*, *Platanthera*, *Pulicaria*, *Ranunculus arvensis* en *sceleratus*, *Sagina nodosa*, *Saxifraga granulata*, *Scandix*, *Scleranthus biennis*, *Senecio aquatica*,

Fuchsii en *palustris*, *Setaria glauca*, *Silaus*, *Solidago*, *Specularia*,
Vaccinium Vitis Idaea, *Valeriana dioica*, *Triglochin palustris*,
Valerianella olitoria, *Veronica Anagallis* en *officinalis*, *Vinca*.

Schalkhaar, November 1920.

VUYCK.
